

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ**

Для спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Автор:
Доцент кафедри міжнародних
відносин та зовнішньої політики
Гільченко О.Л.

ЗМІСТ КНМЗНД

Навчальна програма дисципліни.....	3
Робоча програма навчальної дисципліни.....	7
Навчальний контент	18
Методичні рекомендації до проведення семінарських занять	22
Дидактичне забезпечення самостійної роботи студента.....	27
Засоби діагностики навчальних досягнень студентів.....	31
Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання тощо.....	36
Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни.....	37

Міністерство освіти і науки України

ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки ОС Бакалавр

**Спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії**

Шифр за освітньою програмою НД 1.2.7

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Гільченко Олена Леонідівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики МДУ

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету

“23” червня 2016 року, протокол № 11

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Політична географія» складена відповідно до освітньої програми підготовки ОС Бакалавр спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Предметом вивчення навчальної дисципліни є політична географія світу та України

Міждисциплінарні зв'язки: «Політична географія» - дисципліна міждисциплінарна, пов'язує політологію, географію, міжнародні відносини.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістовних модулів:

1. Політична географія як наукова дисципліна
2. Політичне державознавство
3. Географія міжнародних відносин
4. Політична географія Світового океану. Антарктика
5. Державні кордони та формування політичної карти світу
6. Політична регіоналістика
7. Основи електоральної географії
8. Політична географія України

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Політична географія» є сформувати у свідомості студентів наукові уявлення про просторову організацію політичного життя суспільства і територіальне співвідношення політичних сил на різних ієрархічних рівнях

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Політична географія» є: знати політико-географічні та геополітичні ідеї, головні сучасні концепції; етапи формування та сучасний стан політичної карти світу; політична географія Світового океану; політико-географічне положення держави, її територія та кордони; форми правління та державного устрою країн світу, їх адміністративно-територіальний поділ; основні положення електоральної географії та її особливості в країнах світу; географія воєнно-політичних конфліктів в окремих регіонах світу.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати : політико-географічного положення країн світу, особливості політико-географічної ситуації в державах та регіонах, головні геополітичні та політико-географічних концепції розвитку світу.

вміти :

аналізувати політико-географічне положення окремої держави;

- визначати особливості державних кордонів;
- характеризувати форми правління та державного устрою країн світу;
- аналізувати політико-географічну ситуацію в окремій країні або регіоні;
- виявляти географічні особливості сучасних воєнно-політичних конфліктів тощо.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Політична географія як наукова дисципліна

Змістовний модуль 2 Політичне державознавство

Змістовний модуль 3. Географія міжнародних відносин

Змістовний модуль 4. Політична географія Світового океану. Антарктика

Змістовний модуль 5. Державні кордони та формування політичної карти світу

Змістовний модуль 6. Політична регіоналістика

Змістовний модуль 7. Основи електоральної географії

Змістовний модуль 8. Політична географія України

3. Рекомендована література

1. Арановский К. В. Государственное право зарубежных стран. — М.: Форум; Инфра. — М, 2000. — 488 с.

2. Баймуратов М. А. Международное публичное право. — К.: Истина, 2004. — 552 с.
 3. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 198 с.
 4. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. — К.: МАУП, 2004. — 296 с.
 5. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
 6. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 348 с.
 7. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 479 с.
 8. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. / Ріяка В. О., Семенов В. С., Цвік М. В. та ін. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 544 с.
 9. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. — Харків: Торнадо, 2001. — 352 с.
 10. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика. — К.: Либідь, 2003. — 176 с.
 11. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. — Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
 12. Мацко А. С. Міжнародне право: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 216 с.
 13. Нартов Н. А. Геополитика: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 359 с.
 14. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / Ред. Бакирова В. С., Сазонова Н. И. — Харків: ХНУ, 2005. — 592 с.
 15. Тихонравов Ю. В. Геополитика: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2000. — 269 с.
 16. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
 17. Троян С. С. Порівняльні політичні системи сучасності: Навч. посіб. — К.: НМЦВО, 2003. — 266 с.
 18. Черкасов А. И. Сравнительное местное управление: теория и практика. — М.: Форум; Инфра-М, 1998. — 160 с.
 19. Чиркин В. Е. Государствоведение. — М.: Юристъ, 1999. — 400 с.
 20. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.
- 4. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік**
- 5. Засоби діагностики успішності навчання модульна контрольна робота, проведення заліку.**

**МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ**

В.Ф. Лисак
2016 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НД 1.2.7 ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ**

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

**055 МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ**

ФАКУЛЬТЕТ

ІСТОРИЧНИЙ

Робоча програма навчальної дисципліни «Політична географія» для студентів спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії 30 серпня 2016 року.
— 12 с.

Розробник:

Гільченко Олена Леонідівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики МДУ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики.

Протокол від “30” серпня 2016 року № 1

Декан _____ _____ В.Ф. Лисак

“30” серпня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів денне – 3 Кількість кредитів заочне – 5	Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 8		I-й	I-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин денне - 90 Загальна кількість годин заочне - 150		I-й	I-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітній ступінь: Бакалавр	24 год.	26 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	14 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	107 год.
		Індивідуальні завдання:	
		4 год.	3 год.
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 / 54 год.

для заочної форми навчання – 40 / 110 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - Курс політичної географії світу покликаний сформувати у свідомості студентів наукові уявлення про просторову організацію політичного життя суспільства і територіальне співвідношення політичних сил на різних ієрархічних рівнях.

Знання з політичної географії світу сприяють розвитку світогляду майбутніх кваліфікованих фахівців з міжнародних відносин. Зміст навчальної дисципліни охоплює широке коло питань, серед яких найважливішими є: об'єкт, предмет і методи політичної географії, сутність геополітики; історія розвитку політико-географічних та геополітичних ідей, головні сучасні концепції; етапи формування та сучасний стан політичної карти світу; політична географія Світового океану; політико-географічне положення держави, її територія та кордони; форми правління та державного устрою країн світу, їх адміністративно-територіальний поділ; основні положення електоральної географії та її особливості в країнах світу; географія воєнно- політичних конфліктів в окремих регіонах світу.

Окремим завданням є вивчення сучасного політико-географічного положення України, особливостей політико-географічної ситуації в державі та її регіонах, головних геополітичних та політико-географічних концепцій розвитку України.

Внаслідок засвоєння курсу **студенти повинні вміти:**

- аналізувати політико-географічне положення окремої держави;
- визначати особливості державних кордонів;
- характеризувати форми правління та державного устрою країн світу;
- аналізувати політико-географічну ситуацію в окремій країні або регіоні;
- виявляти географічні особливості сучасних воєнно-політичних конфліктів тощо.

Для якісного опанування навчальної дисципліни необхідна ефективна самостійна робота студентів — постійна систематична робота з різноманітними джерелами інформації: енциклопедіями, довідниками, статистичними збірками, науковими монографіями та статтями, картами, атласами, науково-популярною літературою тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

- ТЕМА 1. ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ ЯК НАУКОВА ДИСЦИПЛІНА
 ТЕМА 2. ПОЛІТИЧНЕ ДЕРЖАВОЗНАВСТВО
 ТЕМА 3. ГЕОГРАФІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
 ТЕМА 4. ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ОКЕАНУ. АНТАРКТИКА

МОДУЛЬ 2.

- ТЕМА 5. ДЕРЖАВНІ КОРДОНИ ТА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КАРТИ СВІТУ
 ТЕМА 6. ПОЛІТИЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА
 ТЕМА 7. ОСНОВИ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ
 ТЕМА 8. ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
МОДУЛЬ 1.													
Політична географія наукова дисципліна як	11	4				7	18	4				14	
Політичне державознавство	11	4				7	18	4				14	
Географія міжнародних відносин	13	2	4			1	6	21	4	4		1	12
Політична географія Світового океану. Антарктика	11	2	2			1	6	18	2	2		1	13
Разом за змістовим модулем 1	46	12	6			2	26	75	14	6		2	53
МОДУЛЬ 2.													
Державні кордони та формування політичної карти світу	12	4	2				6	18	2	4			12
Політична регіоналістика	10	4					6	18	4				14
Основи електоральної географії	11	2	2			1	6	19	2	2		1	14
Політична географія України	11	2	2			1	6	20	4	2			14
Разом за змістовим модулем 2	44	12	6			2	24	75	12	8		1	54
Усього годин:	90	24	12			4	50	120	26	14		3	107

5. Теми семінарських занять (денне)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Географія воєнно-політичних конфліктів	2 години
2.	Міжнародні організації на політичній карті світу	2 години
3.	Міжнародні канали та проливи	2 години
4.	Формування політичної карти світу	2 години
5.	Електоральні уподобання мешканців України	2 години
6.	Формування української політичної карти	2 години
	Разом:	12

Теми семінарських занять (заочне)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Географія воєнно-політичних конфліктів	2 години
2.	Міжнародні організації на політичній карті світу	2 години
3.	Міжнародні канали та проливи	2 години
4.	Формування політичної карти світу	4 години
5.	Електоральні уподобання мешканців України	2 години
6.	Формування української політичної карти	2 години
	Разом:	14

6. Самостійна робота (денне)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Політична географія як наукова дисципліна	7
2.	Політичне державознавство	7
3.	Географія міжнародних відносин	6
4.	Політична географія Світового океану. Антарктика	6
5.	Державні кордони та формування політичної карти світу	6
6.	Політична регіоналістика	6
7.	Основи електоральної географії	6
8.	Політична географія України	6
	Разом	50

Самостійна робота (заочне)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
9.	Політична географія як наукова дисципліна	14
10.	Політичне державознавство	14
11.	Географія міжнародних відносин	12
12.	Політична географія Світового океану. Антарктика	13
13.	Державні кордони та формування політичної карти світу	12
14.	Політична регіоналістика	14
15.	Основи електоральної географії	14
16.	Політична географія України	14
	Разом	107

7. Індивідуальна робота**ІНДЗ 1. Робота з першоджерелом**

Розкрити загальнотеоретичну основу політико-географічних ідей двох обраних представників західної (щодо загальносвітового розвитку) та української школи (щодо місця України в світовому та регіональному політичному процесі) та проаналізувати одну з робіт зазначених автора.

Західна політико-географічна наука

1. Ф. Ратцель
2. Р. Хартшорн
3. З. Бжезінського
4. С. Хантінгтон
5. А. Геттнер
6. У. Дейвіс
7. І. Валлерстайн

8. А. Мехен
9. Х. Маккіндер
10. Р. Челлен
11. К. Хаусхофер
12. Ж. Готтман

Українська політико-географічна наука

1. М. Дністрянский
2. М. Драгоманов
3. Ю. Бачинський
4. М. Міхновський
5. С. Рудницький
6. Ю. Липа
7. М. Грушевський
8. В. Кубійович
9. М. Хвильовий
10. Л. Ребет
11. М. Волобуєв
12. М. Пістун

ІНДЗ 2. Реферат.

1. Геополітичний код: визначення та значення в історії держави.
2. Вплив економічного чинника на розвиток глобальної політичної системи.
3. Геополітичне становище сучасної України та можливості його використання в умовах глобалізації.
4. Фактори інтеграції та дезінтеграції на українській території.
5. Лінійна і циклічна моделі територіальної еволюції держави.
6. Роль політичного ландшафту у формуванні регіональних політичних еліт.
7. Поняття політичної культури. Регіональні політичні культури та їх вплив на електоральний процес в Україні.
8. Основні елементи сучасного геополітичного коду України. Місце України у сучасній світовій геополітичній системі.
9. Сепаратизм як територіальне явище: витоки, мети, сучасні світові осередки сепаратизму.
10. Етнодемографічна карта світу, проблема реалізації ідеї національної держави.
11. Тероризм як метод досягнення реалізації ідеї національного суверенітету.
12. Цивілізаційні розломи в сучасній світовій політичній системі.
13. Історико-географічні умови впливу на електоральні уподобання в Україні
14. Місце України у розподіл природно-ресурсного потенціалу світу
15. Сутність та шлях вирішення прикордонні спорів в Україні

ІНДЗ 3. Робота з контурною картою

1. Нанести на карту українську етнічну територію
2. Електоральна географія України
 - Вибори Президента України 2014 р.
 - Вибори до Верховної Ради України 2014 р.
3. Робота з картою за темою «Політична географія світового океану». Нанести на карту:
 - Внутрішні моря
 - Закриті та напівзакриті моря
 - Міжнародні морські канали

8. Методи навчання

В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомоги мультимедіа засобів; практичні: реферати з політичної географії, заповнення контурних карт, складання картосхем. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.

Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.

9. Методи контролю

Контроль за рівнем підготовки студентів здійснюватиметься, як:

- поточний (перевірка знань на семінарах, за допомоги виконання самостійних домашніх завдань, модульної контрольної роботи);
- підсумковий — семестровий (у вигляді заліку).

Питання до заліку

1. Виникнення і розвиток політичної географії як науки.
2. Поняття про політичну географію; основні підходи до визначення.
3. Основні методи політичної географії.
4. Співвідношення між політичною географією і геополітикою.
5. Геополітика як наукова дисципліна.
6. Політико-географічні та геополітичні погляди Ф. Ратцеля.
7. Концепція “зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона.
8. Геополітична модель Євразії З. Бжезінського.
9. Багатополярна модель сучасного світу, її ознаками.
10. Типи територій у світі за правовим режимом.
11. Сучасна політична карта світу, етапи її формування.
12. Формування політичної карти світу в новий час.
13. Розвиток політичної карти світу в ХХ ст.
14. Самопроголошені держави на політичній карті світу.
15. Політична географія Світового океану.
16. Державні території у Світовому океані.
17. Міжнародні організації, їх типи і роль у світовій геополітичній організації світу.
18. “Внутрішні” морські води держави
19. Територіальне море держави; політико-правовий режим
20. Прилежна зона. Виключна (виняткова) економічна зона прибережної держави
21. Відкрите море. Міжнародний район морського дна
22. Морські протоки, їх політико-правовий режим
23. Морські канали, їх політико-правовий режим
24. Політико-географічна ситуація в Арктиці
25. Політико-географічна ситуація в Антарктиці
26. Державні кордони. Класифікації державних кордонів.
27. Держава. Класифікації держав світу
28. Географія монархій у сучасному світі.
29. Республіки в сучасному світі.
30. Географія федерацій у сучасному світі.
31. Воєнно-політичні конфлікти: сутність, фактори, цілі, об'єкт, предмет.
32. Типи воєнно-політичних конфліктів
33. Динаміка і результати воєнно-політичних конфліктів
34. Прогнозування та врегулювання воєнно-політичних конфліктів
35. . Географія воєнно-політичних конфліктів у сучасному світі
36. Воєнно-політичні конфлікти у Європі та Азії.
37. Воєнно-політичні конфлікти в Африці та Латинській Америці.

38. Столиця держави, її функції. Типи столиць. Столиці федеративних держав.
39. Адміністративно-територіальний поділ держав світу
40. Електоральна географія. Основні напрями та методи досліджень в електоральній географії
41. Політичні партії у країнах світу, їх класифікації
42. Партійні системи: основні підходи; поширення в країнах світу
43. Типи виборчих систем у світі. Мажоритарна система та її різновиди в країнах світу.
44. Пропорційна і змішана виборчі системи в країнах світу
45. Поняття про державну територію.
46. Анклави. Напіванклави
47. Класифікації державних кордонів
48. Транскордонні регіони; розвиток транскордонного співробітництва в Європі.
49. Основні підходи до вивчення державних кордонів
50. Столиця держави. Столичні функції.
51. Типи столиць. Розташування столиць у державах світу.
52. Основні тенденції розвитку місцевого управління та самоврядування в країнах світу.
53. Типологія систем місцевих органів управління та самоврядування у світі.
54. Автономії. Основні типи автономій у сучасному світі.
55. Державні кордони України.
56. Історичний розвиток території України в середньовіччі та за нового часу.
57. Розвиток території України в ХХ ст.
58. Державний устрій України.
59. Географія політичних партій і рухів в Україні.
60. Політико-географічні та геополітичні концепції в українській науці.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий залік	Сума
модуль 1	модуль 2	СРС	МКР		
3 семінарські заняття по 5 балів – 15 балів	3 семінарські заняття по 5 балів – 15 балів	30 балів	15 балів	25 балів	100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендована література

Основна

1. Арановский К. В. Государственное право зарубежных стран. — М.: Форум; Инфра. — М, 2000. — 488 с.
2. Баймуратов М. А. Международное публичное право. — К.: Истина, 2004. — 552 с.
3. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 198 с.
4. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. — К.: МАУП, 2004. — 296 с.
5. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
6. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 479 с.
7. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. / Ріяка В. О., Семенов В. С., Цвік М. В. та ін. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 544 с.
8. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. — Харків: Торнадо, 2001. — 352 с.
9. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика. — К.: Либідь, 2003. — 176 с.
10. Мацко А. С. Міжнародне право: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 216 с.
11. Нартов Н. А. Геополитика: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 359 с.
12. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / Ред. Бакирова В. С., Сазонова Н. И. — Харків: ХНУ, 2005. — 592 с.
13. Тихонравов Ю. В. Геополитика: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2000. — 269 с.
14. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
15. Троян С. С. Порівняльні політичні системи сучасності: Навч. посіб. — К.: НМЦВО, 2003. — 266 с.
16. Черкасов А. И. Сравнительное местное управление: теория и практика. — М.: Форум; Инфра-М, 1998. — 160 с.
17. Чиркин В. Е. Государствоведение. — М.: Юристъ, 1999. — 400 с.
18. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.

Додаткова

1. Анцелевич Г. А. Международное морское право: Учебник. — К., 1998. — 245 с.
2. Арон Р. Мир і війна між націями. — К.: Юніверс, 2000. — 688 с.
3. Бабурин В. Л., Мазуров Ю. А. Географические основы управления. Курс лекций по экономической и политической географии: Учеб. пособие. — М.: Дело, 2000. — 288 с.
4. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. — Львів: Лілея-НВ, 2000. — 236 с.
5. Блій де Г., Муллер П., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. — К.: Либідь, 2004. — 740 с.
6. Бруз В. С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. — К.: Либідь, 1995. — 111 с.
7. Валевський О. Л. Гончар М. М. Структура геополітичних інтересів України. — К.: 1995. — 99 с.
8. Врублевський В. К., Хорошковський В. І. Український шлях. Начерки: геополітичне становище України та її національні інтереси. — К., 1997. — 426 с.
9. Гаджиев К. С. Введение в геополитику: Учебник. — М.: Логос, 2000. — 432 с. 16 17
10. Гаєвський Б. А. Сучасна українська політологія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 1999. — 268 с.
11. Гантінгтон П. С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / Пер. з англ. — Львів: Кальварія, 2006. — 747 с.
12. Гідон Г. Нація і держава. Новий підхід до етнічних конфліктів та обмеження суверенітету. — Львів: Просвіта, 1997. — 136 с.

13. Дергачов В. А. Геополітика. — К.: ВИРА-Р, 2000. — 448 с.
14. Демони миру і боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. — К.: Політ. думка, 1997. — 495 с.
15. Дмитрієв А. І., Муравйов В. І. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 479 с.
16. Дністрянський М. С. Україна в політико-географічному вимірі. — Львів, 2000. — 310 с.
17. Дорошко М. С. Країнознавство. Країни СНД: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 286 с.
18. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз. — К.: Основи, 1996. — 420 с.
19. Етнополітична карта світу ХХІ ст.: Методичний та предметний коментарі / П. Жук, Н. Мазур, Р. Соломонюк, Р. Турчак. — Тернопіль: Мандрівець, 2000. — 240 с.
20. Колосов В. А. Политическая география. Проблемы и методы. — Л.: Наука ЛО, 1988. — 190 с.
21. Кресіна І. О., Перегуда Є. В. Парламентські вибори в Україні: правові і політичні проблеми. — К.: ІДП, 2003. — 368 с.
22. Кухта Б. А. З історії української політичної думки: Навч. посіб. — К.: Генеза, 1994. — 368 с.
23. Лебедева М. М. Политическое урегулирование конфликтов: Подходы, решения, технологии. — М.: Аспект Пресс, 1997. — 272 с.
24. Международное право: Учебник / А. Н. Талалаев, Г. И. Тункин, Л. Н. Шестаков и др. — М.: Юрид. лит., 1999. — 560 с.
25. Международное право: Словарь-справочник / В. Н. Додонов, В. П. Панов, О. Г. Румянцев. — М.: Инфра-М, 1997. — 368 с.
26. Международные организации системы ООН: Справочник. — М.: Междунар. отношения, 1990. — 192 с.
27. Мокляк Н. Н., Перепелица Г. Н., Фареник С. А. Феномен военно-политического конфликта в современной этнополитической ситуации. — К., 1995. — 160 с.
28. Перепелица Г. М. Конфлікти в посткомуністичній Європі. — К.: НІСД, 2003. — 432 с.
29. Політична система України: особливості становлення, тенденції розвитку: Навч. посіб. / І. Ф. Курас, Ф. М. Рудич, Р. В. Балабанов та ін. — К.: Парламент. вид-во, 2002. — 328 с.
30. Права человека и вооруженные конфликты / Отв. ред. В. А. Караташкин. — М.: Норма, 2001. — 384 с.
31. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: Інституційний вимір. — Львів: Тріада плюс, 2004. — 392 с.
32. Социально-экономическая география зарубежного мира / Под ред. В. В. Вольского. — М.: Крон-Пресс, 1998. — 592 с.
33. Соціально-економічна географія України: Навч. пос. / За ред. О. І. Шаблія. — Львів: Світ, 1998. — 608 с.
34. Тимченко Л. Д. Международное право. — Харків: Консум, 1999. — 528 с.
35. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти / За ред. Ф. М. Рудича. — К.: МАУП, 2002. — 488 с.
36. Циганкова Т. М., Гордєєва Г. Ф. Міжнародні організації. — К.: КНЕУ, 2001. — 340 с.
37. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика і безпека України. Людина — Суспільство — Держава — Міжнародні структури. — К.: НІПМБ, 2004. — 352 с.
38. Чекаленко Л. Д. Дипломатія. Україна в системі міжнародних відносин. — К.: МАУП, 2007. — 176 с.
39. Чиркин В. Е. Конституционное право зарубежных стран: Учебник. — М.: Юристь, 1997. — 567 с.
40. Чиркин В. Е. Основы сравнительного государственного права. — М.: Артикул, 1997. — 352 с.

41. Чудаков М. Ф. Конституционное (государственное) право зарубежных стран. — Минск: Харвест, 1998. — 784 с.
42. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. — Львів: ЛНУ, 2001. — 744 с.
43. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник. — К.: АртЕК; Вища шк., 1997. — 262 с.
44. Шаповал В. М. Державний лад країн світу. — К.: УЦПС, 1999. — 320 с.
45. Эндрейн Ч. Ф. Сравнительный анализ политических систем: Пер. с англ. — М.: Инфра-М; Весь мир, 2000. — 320 с.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ
до дисципліни «Політична географія»
спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Тема 1. ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ ЯК НАУКОВА ДИСЦИПЛІНА

Поняття про політичну географію. Різні підходи до визначення. Ієрархічні рівні політичної організації суспільства. Об'єкт політичної географії. Територіально-політичні системи. Політична сфера суспільного життя. Територіальна організація політичного життя суспільства. Предмет політичної географії: різні підходи до виділення. Рівні дослідження. Основні методи сучасної політичної географії. Структура політичної географії: основні блоки та дисципліни. Зв'язки політичної географії з іншими науками. Актуальні проблеми та завдання сучасної політичної географії.

Література

1. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
2. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
3. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. – Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
4. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.

Тема 2. ПОЛІТИЧНЕ ДЕРЖАВОЗНАВСТВО

Поняття про державну територію. Складові державної території. Анклави. Залежні території, їх типи та поширення у світі. Правові способи зміни державної території. Аренда, продаж, цесія державної території.

Міжнародна територія. Території зі змішаним режимом. Географія територій з особливим правовим режимом. Невизнані держави. Частково визнані держави. Частково невизнані держави.

Типологія держав: за формою державного устрою, за формою державного управління, за рівнем соціально-економічного розвитку, за величиною території, за чисельністю населення, за видами політичної та економічної системи. Унітарні, федеративні та конфедеративні країни на політичній карті світу. Територіальне розташування монархій та республік на політичній карті світу. Демократичні, тоталітарні, авторитарні та теократичні держави.

Розподіл ресурсів між країнами. Природно-ресурсний потенціал світового господарства. Природні ресурси України. Територіальний розподіл мінерально-сировинних ресурсів в Україні.

Література

1. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 198 с.
2. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
3. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.
4. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. — Харків: Торнадо, 2001. — 352 с.
5. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. – Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
6. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
7. Троян С. С. Порівняльні політичні системи сучасності: Навч. посіб. — К.: НМЦВО, 2003. — 266 с.

8. Чиркин В. Е. Государствоведение. — М.: Юристъ, 1999. — 400 с.

Тема 3. ГЕОГРАФІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Політико-географічне розташування держави. Вигідність географічного положення держави за Ратцелем. Поняття форми «ідеальної держави». Приклади проблем незручності державної території.

Поняття про геополітику: різні підходи до визначення. Складові геополітики. Основні підходи до виявлення співвідношення між політичною географією та геополітикою.

Геополітичні регіони світу. Держави як основні політико-географічні системи світу. Біполярна геополітична модель світу після Другої світової війни. Розпад соціалістичної системи і трансформації світової геополітичної системи.

Різновиди геополітичних моделей світу. Багатополярна модель сучасного світу. Процеси глобалізації і динаміка розвитку багатополярного світу. Сучасні геополітичні моделі світу: модель шестиполусного світу Кіссенжера, цивілізаційна модель Хантингтона, модель концентричних окружностей, світ-система Валлерстайна.

Міжнародні організації. Географія міжнародних організацій. Типи міжнародних організацій та їх поширення у світі. Роль міжнародних організацій у політичній геопросторовій організації людства.

Література.

1. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. — К.: МАУП, 2004. — 296 с.
2. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 479 с.
3. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика. — К.: Либідь, 2003. — 176 с.
4. Нартов Н. А. Геополитика: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 359 с.
5. Тихонравов Ю. В. Геополитика: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2000. — 269 с.

Тема 4. ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ОКЕАНУ. АНТАРКТИКА

Світовий океан. Політична географія Світового океану, основні напрями її досліджень. Державні території у Світовому океані. «Внутрішні» морські води: порядок визначення, типи, географічні особливості. Територіальне море: порядок визначення, особливості режиму. Архіпелажні води: порядок визначення, особливості режиму. Держави-архіпелаги у світі. Відкрите море, особливості правового режиму. Території зі змішаним режимом: прилежна зона (особливості визначення та режиму); виключна економічна зона (визначення, особливості режиму та природокористування); континентальний шельф (географічні особливості, проблеми визначення, характер природокористування). Закриті та напівзакриті моря. Права держав, що не мають морського узбережжя, на використання ресурсів Світового океану. Міжнародний район морського дна: географічне положення, особливості правового режиму і природокористування. Міжнародні протоки: особливості географічного положення, типи проток, їх правовий режим. Міжнародні канали, їх політико-географічне положення, значення, особливості режиму. Арктика. Географічне положення. Арктичні сектори і Конвенція ООН з морського права. Проблеми освоєння Арктики. Антарктика. Географічне положення. Антарктида. Правовий режим Антарктики. Перспективи розвитку політико-географічної та міжнародно-правової ситуації.

Література

1. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
2. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
3. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. — Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.

4. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.

Тема 5. ДЕРЖАВНІ КОРДОНИ ТА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КАРТИ СВІТУ

Державний кордон. Орографічні, геометричні та комбіновані державні кордони.

Основні підходи до вивчення державних кордонів. Класифікації державних кордонів: за їх природою; складовими елементами території; походженням та історією; історичними умовами і послідовністю виникнення. Встановлення державних кордонів у різних географічних умовах. Інші зміни державних кордонів. Основні функції державних кордонів.

Прикордонне співробітництво. Фактори формування архітектурного середовища транскордонних територій. Транскордонні регіони; розвиток транскордонного співробітництва в Європі. Поняття Єврорегіон. Єврорегіони України.

Поняття про політичну карту світу. Кількісні та якісні зміни на політичній карті світу. Етапи формування політичної карти світу. Стародавній, середньовічний, новий на новітній етапи територіальних змін на політичній карті світу. Сучасний стан політичної карти світу.

Вірогідні зміни політичної карти світу.

Формування території української політичної карти. Політико-географічні аспекти розвитку України. Античні часи. Середньовіччя. Українські землі у XVII-XVIII ст. Україна під владою Російської та Австро-Угорської імперій. Відродження української державності; Україна під час громадянської війни. Україна в Радянському Союзі: основні територіальні зміни. Незалежна Україна. Етнічні території України.

Література

1. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
2. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.
3. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. – Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
4. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.

Тема 6. ПОЛІТИЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА

Поняття адміністративно-територіальний поділ (АТП). Типологія АТД.

Поняття «регіон». Регіональне групування країн світу. Наддержавні регіональні структури: континенти, регіони, субрегіони. Внутрішньодержавні регіональні структури.

Столиця держави. Столичні функції. Типи столиць. Розташування столиць у державах світу. Столиці у федеративних державах. Зміни столиць.

Поняття «регіон» в Україні. Концепція районування соціально-економічних регіонів України.

Сучасні процеси децентралізації в державах: регіоналізація, автономізм, сепаратизм. Автономії. Основні типи автономій у сучасному світі. Приклади сепаратизму в країнах сучасної Європи.

Місцеве управління та самоврядування в адміністративно-територіальних одиницях. Основні тенденції розвитку місцевого управління та самоврядування в країнах світу. Типологія систем місцевих органів управління та самоврядування у світі. Європейська хартія місцевого самоврядування.

Література

1. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
2. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.
3. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. – Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.

4. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
5. Черкасов А. И. Сравнительное местное управление: теория и практика. — М.: Форум; Инфра-М, 1998. — 160 с.
6. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.

Тема 7. ОСНОВИ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Електоральна географія. Предмет, основні завдання, напрями та методи досліджень електоральної географії. Політико-географічна ситуація в державі або регіоні. Фактори, що впливають на політико-географічну ситуацію. Політичні партії. Громадські об'єднання: громадські рухи, громадські організації. Типи політичних партій. Партійні системи в державах світу. Виборчі системи. Основні типи виборчих систем: мажоритарна (її різновиди), пропорційна (її різновиди), змішана. Географія виборчих систем у державах світу. Джерримандерінг, його політико-географічна сутність, завдання та основні засоби здійснення.

Література

1. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
2. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 348 с.
3. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. — Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
4. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.

Тема 8. ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Державна територія України, її кордони. Глобальне, регіональне та локальне політико-географічне положення України. Форма державного правління в Україні. Тенденції трансформації. Державний устрій. Адміністративно-територіальний поділ держави. Тенденції розвитку АТП. Розвиток місцевого управління та самоврядування. Партійна система в Україні. Провідні політичні партії та рухи. Географія політичних партій та рухів в Україні. Політико-географічне районування території держави. Політико-географічна ситуація в окремих регіонах України. Особливості сучасної геостратегії України.

Література

1. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 198 с.
2. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
3. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 348 с.
4. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. — Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
5. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
до дисципліни «Політична географія»
спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Тема 1. Географія воєнно-політичних конфліктів

1. Географія воєнно-політично конфліктів у Європі та Азії (зі знанням карти).
2. Географія воєнно-політичних конфліктів в Африці та Латинській Америці (зі знанням карти).

Література.

1. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. — К.: МАУП, 2004. — 296 с.
2. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
3. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 348 с.
4. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 479 с.
5. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика. — К.: Либідь, 2003. — 176 с.
6. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. — Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
7. Нартов Н. А. Геополитика: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 359 с.
8. Тихонравов Ю. В. Геополитика: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2000. — 269 с.
9. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.

Методичні вказівки до семінарського заняття

При розгляді сучасних воєнно-політичних конфліктів студенти повинні обрати один із запропонованих регіонів та проаналізувати будь-який з конфліктів на цій території. Доповіді не повинні повторюватись, кожен зі студентів групи аналізує різні сучасні конфлікти.

Кожне питання семінарського заняття повинно містити коротку постановку проблеми, доповідь мусить мати послідовне викладення науковою мовою та закінчуватися висновком.

Після закінчення викладення питання (термін доповіді може складати 5-10 хвилин) студент повинен вміти відповісти на поставлені питання аудиторії та викладача. Відповіді доповідача оцінюються як додаткові бали, так само й питання поставлені іншими студентами зараховуються їм як додаткові бали.

Кожне питання семінарського заняття обговорюється у вигляді дискусії (якщо проблема містить спірні питання) або підведення підсумків. Якщо аудиторія має доповнення, то вони також оцінюються як додаткові бали.

Протягом відповіді на семінарському занятті студент повинен мати уявлення про загальноісторичний процес, який розглядається в темі та розуміти основні причини, хід та методи врегулювання даного конфлікту.

Тема 2. Політико-правовий статус державної території

1. Складові державної території. Екстериторіальні елементи державної території.
2. Політико-географічне положення держави. Макро-, мезо- і мікро- положення держави у світі.
3. Аналіз морфологічних характеристик державної території.
4. Прикордонне співробітництво. Транскордонні регіони

Література

1. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
2. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 348 с.

3. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. – Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
4. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
5. Черкасов А. И. Сравнительное местное управление: теория и практика. — М.: Форум; Инфра-М, 1998. — 160 с.
6. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.

Методичні вказівки до семінарського заняття

При розгляді проблеми політико-правового статусу державної території студенти повинні проаналізувати складові державної території, екстериторіальні елементи державної території, політико-географічне положення держави, макро-, мезо- і мікро- положення держави у світі. Студент повинен знати аналіз морфологічних характеристик державної території, орієнтуватись в поняттях прикордонне співробітництво та транскордонні регіони.

Кожне питання семінарського заняття повинно містити коротку постановку проблеми, доповідь мусить мати послідовне викладення науковою мовою та закінчуватися висновком.

Після закінчення викладення питання (термін доповіді може складати 5-10 хвилин) студент повинен вміти відповісти на поставлені питання аудиторії та викладача. Відповіді доповідача оцінюються як додаткові бали, так само й питання поставлені іншими студентами зараховуються їм як додаткові бали.

Кожне питання семінарського заняття обговорюється у вигляді дискусії (якщо проблема містить спірні питання) або підведення підсумків. Якщо аудиторія має доповнення, то вони також оцінюються як додаткові бали.

Протягом відповіді на семінарському занятті студент повинен мати уявлення про загальноісторичний процес, який розглядається в темі та розуміти основні причини, хід та методи врегулювання даного конфлікту.

Тема 3. Міжнародні організації на політичній карті світу (2 години)

1. Типологія міжнародних організацій
2. Міжнародні міжурядові організації глобального типу
3. Регіональні інтеграційні угруповання в Європі.
4. Регіональні інтеграційні угруповання в Азії, Північній та Південній Америці й Африці.
5. Діяльність України в міжнародних організаціях.

Література.

1. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. — К.: МАУП, 2004. — 296 с.
2. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
3. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.
4. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 479 с.
5. Мадиссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика. — К.: Либідь, 2003. — 176 с.
6. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. – Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
7. Нартов Н. А. Геополитика: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 359 с.
8. Тихонравов Ю. В. Геополитика: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2000. — 269 с.
9. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.

Методичні вказівки до семінарського заняття

Розгляд міжнародних організацій на сучасній політичній карті світу передбачає характеристику типології міжнародних організацій, аналіз міжнародних міждержавних організацій глобального типу. Студент повинен вміти показати на політичній карті світу та проаналізувати регіональні інтеграційні угруповання в Європі, Азії, Північній та Південній Америці й Африці. В ході семінару студенти повинні орієнтуватись в знанні матеріалу щодо діяльності України в міжнародних організаціях.

Кожне питання семінарського заняття повинно містити коротку постановку проблеми, доповідь мусить мати послідовне викладення науковою мовою та закінчуватися висновком.

Після закінчення викладення питання (термін доповіді може складати 5-10 хвилин) студент повинен вміти відповісти на поставлені питання аудиторії та викладача. Відповіді доповідача оцінюються як додаткові бали, так само й питання поставлені іншими студентами зараховуються їм як додаткові бали.

Кожне питання семінарського заняття обговорюється у вигляді дискусії (якщо проблема містить спірні питання) або підведення підсумків. Якщо аудиторія має доповнення, то вони також оцінюються як додаткові бали.

Тема 4. Політична географія Світового океану. Антарктика

1. “Внутрішні” морські води: порядок визначення, типи, географічні особливості.
2. Архіпелажні води: порядок визначення, особливості режиму.
3. Міжнародний район морського дна: географічне положення, особливості правового режиму і природокористування.
4. Міжнародні протоки: особливості географічного положення, типи проток, їх правовий режим.
5. Міжнародні канали, їх політико-географічне положення, значення, особливості режиму.
6. Арктика. Географічне положення. Арктичні сектори і Конвенція ООН з морського права. Проблеми освоєння Арктики.
7. Антарктика. Географічне положення. Антарктида. Правовий режим Антарктики.

Література

1. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
2. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
3. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. – Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
4. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.

Методичні вказівки до семінарського заняття

Розгляд теми «Політична географія світового океану» передбачає таких понять як: “внутрішні” морські води», їх порядок визначення, типи та географічні особливості; «архіпелажні води», їх порядок визначення та особливості режиму; «міжнародний район морського дна», їх географічне положення, особливості правового режиму і природокористування; «міжнародні протоки», їх особливості географічного положення, типи проток та їх правовий режим; «міжнародні канали», їх політико-географічне положення, значення та особливості режиму. Студенти повинні вміти показати розташування на політичній карті світу по кілька прикладів зазначених понять.

В ході семінарського заняття студенти повинні орієнтуватись в проблемах сучасного освоєння та положення арктичних територій. А також знати сутність правового режиму Антарктиди.

Кожне питання семінарського заняття повинно містити коротку постановку проблеми, доповідь мусить мати послідовне викладення науковою мовою та закінчуватися висновком.

Після закінчення викладення питання (термін доповіді може скласти 5-10 хвилин) студент повинен вміти відповісти на поставлені питання аудиторії та викладача. Відповіді доповідача оцінюються як додаткові бали, так само й питання поставлені іншими студентами зараховуються їм як додаткові бали.

Кожне питання семінарського заняття обговорюється у вигляді дискусії (якщо проблема містить спірні питання) або підведення підсумків. Якщо аудиторія має доповнення, то вони також оцінюються як додаткові бали.

Тема 5. Формування політичної карти світу

1. Формування політичної карти світу в першій половині ХХ ст.
2. Трансформація політичної карти світу після Другої світової війни та зміни на карті протягом другої половини ХХ ст.
3. Формування сучасної політичної карти світу після 90-х рр. ХХ ст.

Література

1. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
2. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 348 с.
3. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. — Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
4. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.

Методичні вказівки до семінарського заняття

Розгляд даного практичного заняття передбачає знання територіальних трансформацій на політичній карті світу в періоди: першої половини ХХ ст., другої половини ХХ ст., після 1990 р. до сучасного часу. Студенти повинні обов'язково вміти показати ці зміни на політичній карті світу.

Після закінчення викладення питання (термін доповіді може скласти 5-10 хвилин) студент повинен вміти відповісти на поставлені питання аудиторії та викладача. Відповіді доповідача оцінюються як додаткові бали, так само й питання поставлені іншими студентами зараховуються їм як додаткові бали.

Кожне питання семінарського заняття обговорюється у вигляді дискусії (якщо проблема містить спірні питання) або підведення підсумків. Якщо аудиторія має доповнення, то вони також оцінюються як додаткові бали.

Тема 6. Формування сучасної державної території України

1. Формування української державної території у 1922-1939 рр.
2. Трансформація української політичної карти у період з 1939 по 1954 рр.
3. Сучасні українські кордони та євро регіони
4. Географічний розподіл інтегральних економічних регіонів України та їх особливості.

Література

1. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 198 с.
2. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
3. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 348 с.
4. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. — Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
5. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.

Методичні вказівки до семінарського заняття.

Розгляд даного практичного заняття передбачає знання територіальних трансформацій на сучасній українській території в періоди: 1922-1939 рр. та 1939 – 1954 рр.. Студенти повинні обов'язково вміти показати ці зміни на українській політичній карті. Також студенти повинні вміти показати на карті українські євро регіони, назвати з ким межує Україна, коли ці євро регіони було створено та в чому сутність співпраці країн в цих межах. Знання географічного розподілу інтегральних економічних регіонів України також повинно супроводжуватись обов'язковим знанням їх розташування та політичній карті України.

Після закінчення викладення питання (термін доповіді може складати 5-10 хвилин) студент повинен вміти відповісти на поставлені питання аудиторії та викладача. Відповіді доповідача оцінюються як додаткові бали, так само й питання поставлені іншими студентами зараховуються їм як додаткові бали.

Кожне питання семінарського заняття обговорюється у вигляді дискусії (якщо проблема містить спірні питання) або підведення підсумків. Якщо аудиторія має доповнення, то вони також оцінюються як додаткові бали.

**ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**
до дисципліни «Політична географія»
спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії

Завдання 1. Розвиток політико-географічної думки

Розкрити загальнотеоретичну основу політико-географічних ідей двох обраних представників західної (щодо загальносвітового розвитку) та української школи (щодо місця України в світовому та регіональному політичному процесі) та проаналізувати одну з робіт зазначених автора. Зноски обов'язкові.

Кожен студент мусить обрати двох різних науковців.

Західна політико-географічна наука

1. Ф. Ратцель
2. Р. Хартшорн
3. З. Бжезінського
4. С. Хантінгтон
5. А. Геттнер
6. У. Дейвіс
7. І. Валлерстайн
8. А. Мехен
9. Х. Маккіндер
10. Р. Челлен
11. К. Хаусхофер
12. Ж. Готтман

Українська політико-географічна наука

1. М. Дністрянський
2. М. Драгоманов
3. Ю. Бачинський
4. М. Міхновський
5. С. Рудницький
6. Ю. Липа
7. М. Грушевський
8. В. Кубійович
9. М. Хвильовий
10. Л. Ребет
11. М. Волобуєв
12. М. Пістун

Завдання 2. Реферат за однією з обраних тем

1. Геополітичний код: визначення та значення в історії держави.
2. Вплив економічного чинника на розвиток глобальної політичної системи.
3. Геополітичне становище сучасної України та можливості його використання в умовах глобалізації.
4. Фактори інтеграції та дезінтеграції на українській території.
5. Лінійна і циклічна моделі територіальної еволюції держави.
6. Роль політичного ландшафту у формуванні регіональних політичних еліт.
7. Поняття політичної культури. Регіональні політичні культури та їх вплив на електоральний процес в Україні.
8. Основні елементи сучасного геополітичного коду України. Місце України у сучасній світовій геополітичній системі.
9. Сепаратизм як територіальне явище: витоки, мети, сучасні світові осередки сепаратизму.

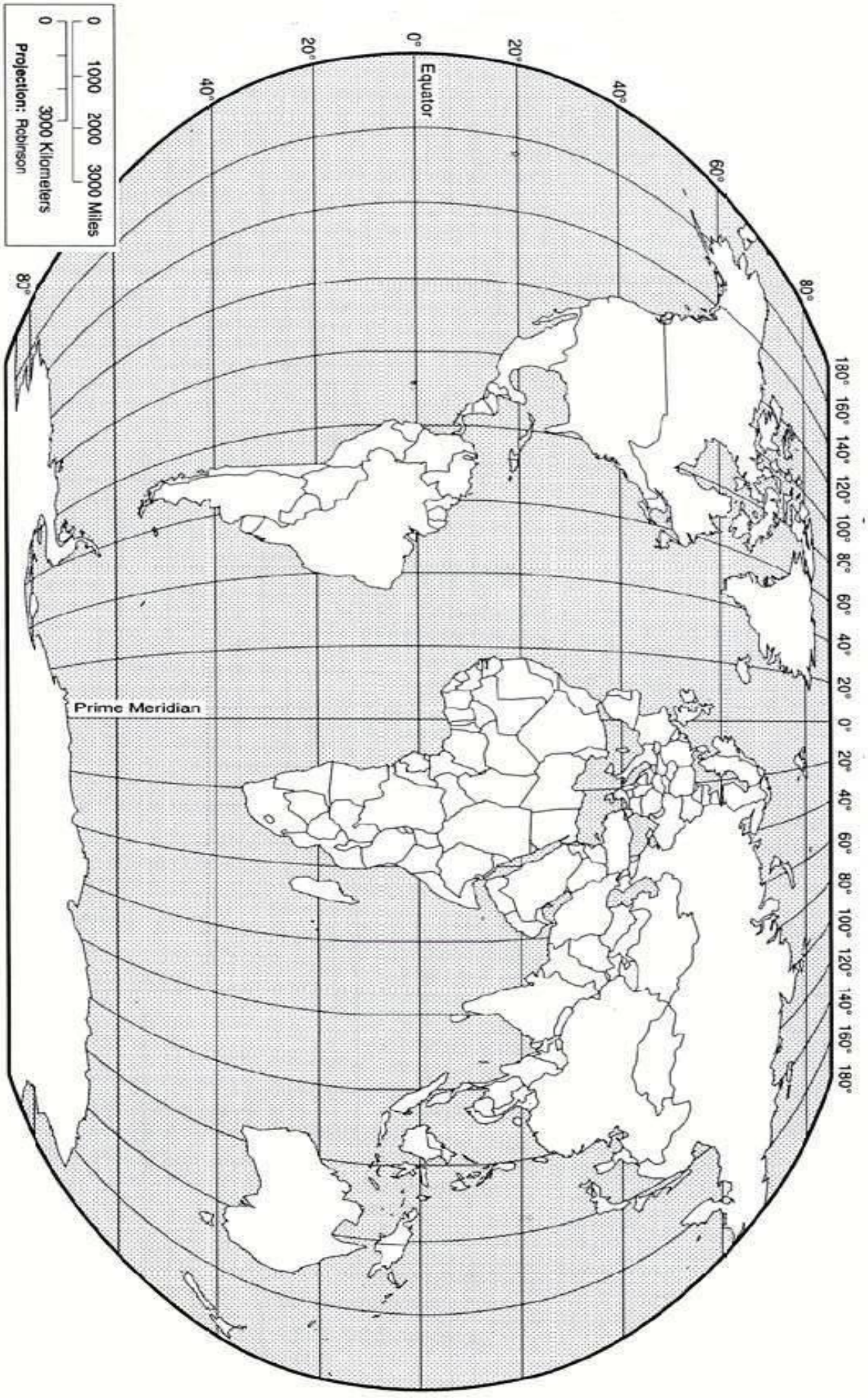
10. Етнодемографічна карта світу, проблема реалізації ідеї національної держави.
11. Тероризм як метод досягнення реалізації ідеї національного суверенітету.
12. Цивілізаційні розломи в сучасній світовій політичній системі.
13. Історико-географічні умови впливу на електоральні уподобання в Україні
14. Місце України у розподіл природно-ресурсного потенціалу світу
15. Сутність та шлях вирішення прикордонні спорів в Україні

Рекомендована література

1. Арановский К. В. Государственное право зарубежных стран. — М.: Форум; Инфра. — М, 2000. — 488 с.
2. Баймуратов М. А. Международное публичное право. — К.: Истина, 2004. — 552 с.
3. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 198 с.
4. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. — К.: МАУП, 2004. — 296 с.
5. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
6. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 348 с.
7. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 479 с.
8. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. / Ріяка В. О., Семенов В. С., Цвік М. В. та ін. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 544 с.
9. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. — Харків: Торнадо, 2001. — 352 с.
10. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика. — К.: Либідь, 2003. — 176 с.
11. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. — Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
12. Мацко А. С. Міжнародне право: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 216 с.
13. Нартов Н. А. Геополитика: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 359 с.
14. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / Ред. Бакирова В. С., Сазонова Н. И. — Харків: ХНУ, 2005. — 592 с.
15. Тихонравов Ю. В. Геополитика: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2000. — 269 с.
16. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
17. Троян С. С. Порівняльні політичні системи сучасності: Навч. посіб. — К.: НМЦВО, 2003. — 266 с.
18. Черкасов А. И. Сравнительное местное управление: теория и практика. — М.: Форум; Инфра-М, 1998. — 160 с.
19. Чиркин В. Е. Государствоведение. — М.: Юристь, 1999. — 400 с.
20. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.

Завдання 3. Оформити контурну карту

1. Нанести на карту українську етнічну територію
2. Електоральна географія України
 - Вибори Президента України 2014 р.
 - Вибори до Верховної Ради України 2014 р.
3. Робота з картою за темою «Політична географія світового океану». Нанести на карту:
 - Внутрішні моря
 - Закриті та напівзакриті моря
 - Міжнародні морські канали

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ
до дисципліни «Політична географія»
спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії

Завдання модульної контрольної роботи для поточного контролю

Дати визначення:

1. Політична географія
2. Природоцентриська парадигма
3. Анклав
4. Залежні (несамокеровані) території
5. Цесія
6. Міжнародна конвенція з морського праву
7. Міжнародні канали
8. Внутрішнє море
9. Закриті моря
10. Економічна морська зона

Дати розгорнуті відповіді:

1. Які різновиди держав з невизначеним статусом ви знаєте, наведіть приклади?
2. Назвіть основні складові державної території
3. Які зміни на політичній карті світу відбулись після Першої світової війни?
4. Які зміни на політичній карті світу відбулись у другій половині ХХ ст.?
5. Вкажіть класифікацію держав за розміром територій з прикладами
6. Вкажіть основні характеристики вигідності політико-географічного розташування держав за Ратцелем
7. Які геополітичні моделі світу існували у другій половині ХХ – поч. ХХІ ст.
8. Назвіть регіональні міжнародні організації за принципом приналежності до частин світу
9. Перерахуйте євро регіони України та держави, які до них входять
10. Які принципи поділу Арктики на сьогодні існують

Питання до заліку

1. Виникнення і розвиток політичної географії як науки.
2. Поняття про політичну географію; основні підходи до визначення.
3. Основні методи політичної географії.
4. Співвідношення між політичною географією і геополітикою.
5. Геополітика як наукова дисципліна.
6. Політико-географічні та геополітичні погляди Ф. Ратцеля.
7. Концепція “зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона.
8. Геополітична модель Євразії З. Бжезінського.
9. Багатополярна модель сучасного світу, її ознаками.
10. Типи територій у світі за правовим режимом.
11. Сучасна політична карта світу, етапи її формування.
12. Формування політичної карти світу в новий час.
13. Розвиток політичної карти світу в ХХ ст.
14. Самопроголошені держави на політичній карті світу.
15. Політична географія Світового океану.
16. Державні території у Світовому океані.
17. Міжнародні організації, їх типи і роль у світовій геополітичній організації світу.
18. “Внутрішні” морські води держави
19. Територіальне море держави; політико-правовий режим
20. Прилежна зона. Виключна (виняткова) економічна зона прибережної держави
21. Відкрите море. Міжнародний район морського дна

22. Морські протоки, їх політико-правовий режим
23. Морські канали, їх політико-правовий режим
24. Політико-географічна ситуація в Арктиці
25. Політико-географічна ситуація в Антарктиці
26. Державні кордони. Класифікації державних кордонів.
27. Держава. Класифікації держав світу
28. Географія монархій у сучасному світі.
29. Республіки в сучасному світі.
30. Географія федерацій у сучасному світі.
31. Воєнно-політичні конфлікти: сутність, фактори, цілі, об'єкт, предмет.
32. Типи воєнно-політичних конфліктів
33. Динаміка і результати воєнно-політичних конфліктів
34. Прогнозування та врегулювання воєнно-політичних конфліктів
35. Географія воєнно-політичних конфліктів у сучасному світі
36. Воєнно-політичні конфлікти у Європі та Азії.
37. Воєнно-політичні конфлікти в Африці та Латинській Америці.
38. Столиця держави, її функції. Типи столиць. Столиці федеративних держав.
39. Адміністративно-територіальний поділ держав світу
40. Електоральна географія. Основні напрями та методи досліджень в електоральній географії
41. Політичні партії у країнах світу, їх класифікації
42. Партійні системи: основні підходи; поширення в країнах світу
43. Типи виборчих систем у світі. Мажоритарна система та її різновиди в країнах світу.
44. Пропорційна і змішана виборчі системи в країнах світу
45. Поняття про державну територію.
46. Анклави. Напіванклави
47. Класифікації державних кордонів
48. Транскордонні регіони; розвиток транскордонного співробітництва в Європі.
49. Основні підходи до вивчення державних кордонів
50. Столиця держави. Столичні функції.
51. Типи столиць. Розташування столиць у державах світу.
52. Основні тенденції розвитку місцевого управління та самоврядування в країнах світу.
53. Типологія систем місцевих органів управління та самоврядування у світі.
54. Автономії. Основні типи автономій у сучасному світі.
55. Державні кордони України.
56. Історичний розвиток території України в середньовіччі та за нового часу.
57. Розвиток території України в ХХ ст.
58. Державний устрій України.
59. Географія політичних партій і рухів в Україні.
60. Політико-географічні та геополітичні концепції в українській науці.

Завдання для комплексної контрольної роботи.

Варіант 1

1. Виникнення і розвиток політичної географії як науки.
2. Воєнно-політичні конфлікти: сутність, фактори, цілі, об'єкт, предмет.
3. Розвиток території України в другій половині ХХ ст.

Варіант 2

1. Поняття про політичну географію; основні підходи до визначення.
2. Типи воєнно-політичних конфліктів
3. Історичний розвиток території України за нового часу.

Варіант 3

1. Основні методи політичної географії.
2. Динаміка і результати воєнно-політичних конфліктів

3. Державний устрій України.

Варіант 4

1. Співвідношення між політичною географією і геополітикою.
2. Прогнозування та врегулювання воєнно-політичних конфліктів
3. Географія політичних партій і рухів в Україні.

Варіант 5

1. Геополітика як наукова дисципліна.
2. Географія воєнно-політичних конфліктів у сучасному світі
3. Політико-географічні та геополітичні концепції в сучасній українській науці.

Варіант 6

1. Політико-географічні та геополітичні погляди Ф. Ратцеля.
2. Воєнно-політичні конфлікти у Європі.
3. Єврогегіони України

Варіант 7

1. Концепція “зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона.
2. Воєнно-політичні конфлікти в Африці.
3. Політико-географічне розташування України

Варіант 8

1. Геополітична модель Євразії З. Бжезінського.
2. Воєнно-політичні конфлікти в Азії.
3. Історичне підґрунтя політичної географії України

Варіант 9

1. Багатополярна модель сучасного світу, її ознаками.
2. Воєнно-політичні конфлікти в Латинській Америці.
3. Політико-географічні та геополітичні концепції в українській науці ХХ ст.

Варіант 10

1. Типи територій у світі за правовим режимом.
2. Столиця держави, її функції.
3. Прикордонні спори в Україні

Варіант 11

1. Сучасна політична карта світу, етапи її формування.
2. Типи столиць. Столиці федеративних держав.
3. Етнічна територія України

Варіант 12

1. Формування політичної карти світу в новий час.
2. Адміністративно-територіальний поділ держав світу
3. Охарактеризуйте електорально-географічні регіони України

Варіант 13

1. Розвиток політичної карти світу в ХХ ст.
2. Електоральна географія. Основні напрями та методи досліджень в електоральній географії
3. Державні кордони України

Варіант 14

1. Самопроголошені держави на політичній карті світу.
2. Політичні партії у країнах світу, їх класифікації
3. Історико-географічні умови впливу на електоральні уподобання в Україні

Варіант 15

1. Політична географія Світового океану.
2. Партійні системи: основні підходи; поширення в країнах світу
3. Політико-географічні погляди С.Рудницького

Варіант 16

1. Державні території у Світовому океані.
2. Типи виборчих систем у світі. Мажоритарна система та її різновиди в країнах світу.

3. Політико-географічні погляди Ю. Липи

Варіант 17

1. Міжнародні організації, їх типи і роль у світовій геополітичній організації світу.
2. Пропорційна і змішана виборчі системи в краях світу
3. Політико-географічні погляди В. Кубійовича

Варіант 18

1. “Внутрішні” морські води держави
2. Поняття про державну територію.
3. Характеристика типу виборчої системи в Україні

Варіант 19

1. Територіальне море держави; політико-правовий режим
2. Анклави. Напіванклави
3. Партійно-політичний спектр України

Варіант 20

1. Прилежна зона. Виключна (виняткова) економічна зона прибережної держави
2. Класифікації державних кордонів
3. Природно-ресурсний потенціал України

Варіант 21

1. Відкрите море. Міжнародний район морського дна
2. Транскордонні регіони; розвиток транскордонного співробітництва в Європі.
3. Розподіл природно-ресурсного потенціалу

Варіант 22

1. Морські протоки, їх політико-правовий режим
2. Основні підходи до вивчення державних кордонів
3. Регіональне групування держав світу

Варіант 23

1. Морські канали, їх політико-правовий режим
2. Столиця держави. Столичні функції.
3. Поняття та види геополітичних моделей

Варіант 24

1. Політико-географічна ситуація в Арктиці
2. Типи столиць. Розташування столиць у державах світу.
3. Сучасні геополітичні регіони

Варіант 25

1. Політико-географічна ситуація в Антарктиці
2. Основні тенденції розвитку місцевого управління та самоврядування в країнах світу.
3. Поняття «регіон»

Варіант 26

1. Державні кордони. Класифікації державних кордонів.
2. Типологія систем місцевих органів управління та самоврядування у світі.
3. Концепція районування України

Варіант 27

1. Держава. Класифікації держав світу
2. Автономії. Основні типи автономій у сучасному світі.
3. Сучасні процеси децентралізації в Європі

Варіант 28

1. Географія монархій у сучасному світі.
2. Місцеве самоврядування в Україні.
3. Різновиди автономій

Варіант 29

1. Географія республік в сучасному світі.
2. Історичний розвиток території України в середньовіччі.
3. Сучасні моделі місцевого самоврядування

Варіант 30

1. Географія федерацій у сучасному світі.
2. Розвиток території України в першій половині ХХ ст.
3. Європейська хартія місцевого самоврядування

Критерії оцінювання ККР

Оцінка «відмінно» 100-90 балів ставиться при повній відповіді на всі три запитання. Відповіді повинні бути, логічними, мати науковий стиль подачі матеріалу.

Оцінка «добре» 89-74 бали ставиться при відповіді на всі три запитання, проте, вони можуть в дечому носити неповний характер, логічність та науковий стиль подачі матеріалу повинна бути збереженою.

Оцінка «задовільно» 73-60 бали ставить при відповіді на 2 з трьох запитань, відповіді можуть бути не повними, з порушеною логікою викладення та наукового стилю подачі матеріалу.

Оцінка «незадовільно» 59-0 балів ставиться при відповіді менш ніж на два запитання.

**ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПОСІБНИКІВ, ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ
НАВЧАННЯ ТОЩО
до дисципліни «Політична географія»
спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії**

1. Арановский К. В. Государственное право зарубежных стран. — М.: Форум; Инфра. — М, 2000. — 488 с.
2. Баймуратов М. А. Международное публичное право. — К.: Исти- на, 2004. — 552 с.
3. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 198 с.
4. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. — К.: МАУП, 2004. — 296 с.
5. Гольцов А. Г. Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
6. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 348 с.
7. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 479 с.
8. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. / Ріяка В. О., Семенов В. С., Цвік М. В. та ін. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 544 с.
9. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. — Харків: Торнадо, 2001. — 352 с.
10. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика. — К.: Либідь, 2003. — 176 с.
11. Макошев А.П. Политическая география и геополитика: Учебное пособие. — Горно – Алтайск, 2005, - 125 с.
12. Мацко А. С. Міжнародне право: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 216 с.
13. Нартов Н. А. Геополитика: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 359 с.
14. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / Ред. Бакирова В. С., Сазонова Н. И. — Харків: ХНУ, 2005. — 592 с.
15. Тихонравов Ю. В. Геополитика: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2000. — 269 с.
16. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
17. Троян С. С. Порівняльні політичні системи сучасності: Навч. посіб. — К.: НМЦВО, 2003. — 266 с.
18. Черкасов А. И. Сравнительное местное управление: теория и практика. — М.: Форум; Инфра-М, 1998. — 160 с.
19. Чиркин В. Е. Государствоведение. — М.: Юристъ, 1999. — 400 с.
20. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.

**ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ БІБЛІОТЕКИ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ
НАВЧАЛЬНИМИ ПІДРУЧНИКАМИ (ПОСІБНИКАМИ) З ДИСЦИПЛІНИ
до дисципліни «Політична географія»
спеціальності 055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії**

1.	Нартов М.	Геополітика: Учебник для вузов / Под ред. проф. В.И. Староверова. 2-е изд., перераб. и доп.	М.: ЮНИТИ ДАНА, Единство, 2003.	5
2.	За ред. Ф.М. Рудича.	Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти	К.: МАУП, 2002.	8
3.	Дністрянський М. С.	Політична географія України : навчальний посібник / М. С. Дністрянський.	Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.	4
4.	Нартов Н.А.	Геополитика. – 2-е изд., перераб. и доп..	М.: Юнити Дана, Единство, 2003.	10
5.	Мадісон В.	Сучасна українська геополітика	К.: Либідь, 2003.	8
6.	Ломагин Н.А..	Введение в теорию международных отношений и анализ внешней политики: Учеб. пособие	СПб: Издательский Дом «Сентябрь», 2001.	4
7.	Колосов В.А.	Геополитика и политическая география: учебник для вузов	М.: Аспект Пресс, 2001.	10